

Θαύματα, Ευφυής Σχεδιασμός και ο Θεός στα χάσματα

Jack Collins¹

Τόσο οι παραδοσιακές αξιώσεις του χριστιανού θαύματος όσο και το νεότερο πρόγραμμα "ευφυή σχεδιασμο" θεωρούνται ότι είναι περιπτώσεις της πλάνης «Ο Θεός στα χάσματα», δηλαδή, εξαρτώνται από την άγνοιά μας τις υλικές διαδικασίες που τις παρήγαγαν και επικαλούνται υπερφυσικές ενέργειες για να εξηγήσουν αυτά που δεν κατανοούμε. Με αυτό το επιχείρημα, η επιστημονική έρευνα θα μειώσει τελικά τα "κενά", και ως εκ τούτου το κίνητρο για πίστη στο Θεό. Σε απάντηση, υποστηρίζω ότι μια σωστή αντιμετώπιση αυτής της ερώτησης απαιτεί προσεκτικούς ορισμούς τέτοιων όρων όπως "φυσικό", "υπερφυσικό", "σχεδιασμός" και "χάσμα". Μια προσεκτική εξέταση της χριστιανικής σχολαστικής μεταφυσικής παρέχει ορισμούς "Υπερφυσικό" και "σχεδιασμός" που δίνουν κριτήρια για την ανίχνευση τέτοιων συμβάντων χωρίς να περιίπτουμε στην πλάνη του ο Θεός στο χάσμα. Πρέπει να κάνουμε διάκριση μεταξύ των διαφόρων ειδών "κενών": εκείνων που είναι απλά κενά στις γνώσεις μας, και αυτά που είναι γνήσια κενά μεταξύ των ιδιοτήτων του τα συστατικά στοιχεία και τη σύνθετη δομή που εξετάζουμε.

Είναι περίεργο το γεγονός ότι και στα δύο, η παραδοσιακή πίστη στα θαύματα και ο σύγχρονος «ευφυής σχεδιασμός» αντιμετωπίζουν παρόμοιες αντιρρήσεις: Για παράδειγμα, και οι δύο μπορεί να αποκλεισθεί εκ των προτέρων (a priori) ως ασύμβατα με τη σύγχρονη επιστημονική άποψη του κόσμου, ή ότι είναι έξω από την πραγματική σφαίρα των επιστημονικών αναζητήσεων· και οι δύο μπορούν να ονομαστούν «εμπόδια στην επιστήμη» (δηλ. απαγορεύουν την περαιτέρω έρευνα). Και οι δύο μπορεί να απορριφθούν ως μία λανθασμένη άποψη της δράσης του Θεού στον κόσμο. Ή με τη συμμετοχή των συμμετεχόντων στην πλάνη του «Θεού των χασμάτων» " ή ως ακατάλληλη χρήση της «λογικής» για να εξαναγκάσουν στην πίστη ή ως ασύμβατα με την ύπαρξη του κακού.

Ενώ απέχω πολύ από του να ισχυριστώ ότι το ένα συνεπάγεται το άλλο, βρίσκω εκπληκτικό ότι είναι πολύ κοινή η αντίθεση και στους δύο ισχυρισμούς. Σ' αυτή τη σύντομη εργασία είναι αδύνατο να καλύψω την όλη έκταση σε αρκετό βάθος, γι' αυτό θα συγκεντρώσω την προσοχή μου στο πρόβλημα «ο Θεός στα χάσματα.» Θα δώσω περιληπτικά τη Χριστιανική λογία μεταφυσική (που ισχυρίζομαι ότι αντιπροσωπεύει με ακρίβεια τη βιβλική), και αυτό θα μας οδηγήσει στο να ορίσουμε το τι είναι «θαύμα» και θα δώσω ένα πλαίσιο για να συζητήσω τον «σχεδιασμό.» Αυτό θα μας επιτρέψει να συζητήσουμε το πότε και το αν είναι δυνατό να έχουμε ένα ισχυρισμό για θαύμα ή σχεδιασμό που δε θα πέφτει στην περίπτωση της αντίρρησης για «Θεό στο χάσμα,» και αυτό θα μας δώσει κάποια βάση για να συζητήσουμε αν μπορεί η μεταφυσική να σχετιστεί με τη φυσική θεολογία.

Ορισμοί, Μέρος 1: Φύση και Θαύμα

Για να συζητήσουμε το θέμα μας, ας ορίσουμε μερικούς όρους: τι είναι «συνηθισμένο» ή «φυσικό» και τι είναι «θαύμα»; Σχεδόν αμέσως ερχόμαστε αντιμέτωποι με δυσκολίες και δυσκολίες γιατί δεν υπάρχουν τεχνικές βιβλικές συζητήσεις για αυτές τις έννοιες. Αυτό βέβαια δε θα μπορούσε να θεωρηθεί ένδειξη ότι οι ίδιες οι έννοιες είναι ξένες ως προς τη Βίβλο. Αντί να στηριχτούμε στην ετυμολογία ή σε διαφόρους ορισμούς του θαύματος που έχουν παρουσιαστεί (πολλές φορές έχει

¹ **Jack Collins** is professor of Old Testament at Covenant Theological Seminary in St Louis, Missouri. His S.B. and S.M. are from MIT (Electrical Engineering), his M.Div. from Faith Lutheran Seminary, and his Ph.D. from the University of Liverpool (Hebrew). He has been an engineer, church-planter, and now a teacher. His publications focus on the grammar of Hebrew and Greek; but he also has received grants from the John Templeton Foundation and the Discovery Institute for work in science and faith. He was Old Testament chairman for the English Standard Version, and is the author of *The God of Miracles: An Exegetical Examination of God's Action in the World* (Crossway, 2000 / InterVarsity, 2001). An ASA member since 1996, he and his

γίνει με πολεμικούς σκοπούς και πολλές φορές αντιπροσωπεύουν διάφορες μεταφυσικές),² Θα διατυπώσω την πάγια λόγια μεταφυσική του συνήθους και των συμβάντων θαυμάτων, και αναφέρω μερικά βιβλικά κείμενα που ξεκάθαρα στηρίζουν αυτή τη θέση.³

Ο Λουθηρανός θεολόγος Heinrich Schmid δίνει μια αντιπροσωπευτική περιγραφή της θεϊκής πρόνοιας ως έχουσα τρία στοιχεία: (1) διατήρηση, (2) συναίνεση και (3) διακυβέρνηση.⁴

1. Η διατήρηση είναι η πράξη της Θείας Πρόνοιας, κατά την οποία ο Θεός υποστηρίζει όλα τα πράγματα που δημιούργησε ο ίδιος, έτσι ώστε να συνεχίσουν να είναι με τις ιδιότητες που εμφυτεύονται στη φύση τους και τις δυνάμεις που πήραν στη δημιουργία ... Τα δημιουργημένα πράγματα δεν έχουν καμία δύναμη επιβίωσης από μόνα τους ... Συνεπώς, η διατήρηση θεωρείται επίσης ως συνεχής δημιουργία.⁵
2. Η συναίνεση, ή η συνεργασία του Θεού, είναι η πράξη της Θείας Πρόνοιας με την οποία ο Θεός, από έναν γενικό και άμεσο η επιρροή, ανάλογα με την ανάγκη και την ικανότητα κάθε πλάσματος, συμμετέχει με τη χάρη του με τις δευτερεύουσες αιτίες στις πράξεις και τα αποτελέσματά τους.⁶
3. Η κυβέρνηση είναι η πράξη της Θείας Πρόνοιας από την οποία ο Θεός με τον πιο άριστο τρόπο διακρίνει, ρυθμίζει και κατευθύνει το υποθέσεις και πράξεις των πλάσμάτων σύμφωνα με τη σοφία, τη δικαιοσύνη και την αγαθότητα Του, για τη δόξα του ονόματός Του και την ευημερία των ανθρώπων. ...Η Πρόνοια του Θεού συνήθως απασχολεί τις

² »E.g., David Hume, *Έρευνα για την Ανθρώπινη Αντίληψη και για τις Αρχές της Ηθικής* (*Enquiries Concerning the Human Understanding and Concerning the Principles of Morals*, ed. L. A. Selby-Bigge (Oxford University Press, 1902), 114 (section x.1), και όρισε ως «θαύμα» μια παραβίαση των νόμων της φύσης, ενώ άλλοι προτίμησαν να μιλήσουν για μια αναστολή των νόμων αυτών. Άλλοι επίσης θεωρούν Ακόμα άλλοι σκέφτονται ένα γεγονός που είναι προσωπικά σημαντικό αλλά όχι απαραίτητα μεταφυσικά διαφορετικό από τα συνηθισμένα γεγονότα, π.χ., R. J. Berry, που έγραψε: "Πιθανώς όλα τα θαύματα είναι ευαίσθητα σε μια εξήγηση εκτός από το υπερφυσικό. Αυτή η κατάσταση εμφανίζεται στην επιστήμη και την Χριστιανική πίστη 9, όχι. 1 (1997): 77 (απάντηση στην απάντηση του P. Addinall στο προηγούμενο άρθρο του Berry για την «Παναγία Γέννηση του Χριστού», *Science and Christian Belief* 8, αριθ. 2 [1996]: 101-10). Ο περιστασιακός GC Berkouwer, Η πρόνοια του Θεού (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1952), 196 (που αντλείται από τον Abraham Kuypers), ισχυρίστηκε ότι ένα θαύμα "δεν σημαίνει τίποτα παραπάνω από το ότι ο Θεός σε μια δεδομένη στιγμή θέλει να συμβεί κάτι διαφορετικά από ό, τι είχε μέχρι εκείνη την στιγμή που θα ήθελε να συμβεί."

³ Μια πλήρης εξηγητική και θεολογική εκτίμηση των επιλογών στην παραδοσιακή χριστιανική ζωή εμφανίζεται στον Γ. John Collins, Ο Θεός των Θαυμάτων: Μια Εξηγητική Εξέταση της Δράσης του Θεού στον Κόσμο (Wheaton, IL: Crossway, 2000). Η εργασία αυτή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το σχολαστικό μέτρο έχει τα πλεονεκτήματα τόσο για να είναι εξαιρετικά υγιές όσο και για να είναι ανθεκτικό ενάντια στον μοντερνισμό και τον μεταμοντερνισμό.

⁴ Heinrich Schmid, Δογματική Θεολογία της Ευαγγελικής Λουθηρανικής Εκκλησίας, trans. Charles Hay και Henry Jacobs (Minneapolis, MN: Augsburg, 1961), 170-94. Για την ίδια θέση από άλλους κλάδους του δυτικού χριστιανισμού, βλ. Heinrich Herpe, Μεταρρυθμισμένη Δογματική, trans. G. T. Thomson (Grand Rapids, MI: Baker, 1978), 251-80. και ο Alfred Reddoso (Ρωμαιοκαθολικός), "Η γενική συμπερίληψη του Θεού με δευτερογενείς αιτίες: Γιατί η διατήρηση δεν είναι αρκετή", Φιλοσοφικές προοπτικές 5 (1991): 553-85. Ορισμένοι θεολόγοι αμφισβητούν το αν πρέπει να συμπεριληφθεί η σύμπραξη, αλλά το δοκίμιο του Reddoso είναι, πιστεύω, απόδειξη ότι πρέπει. Ένας τέτοιος αξιολογούμενος θεολόγος των Πρεσβυτεριανών όπως ο William T. Shedd, δογματική θεολογία (Nashville: Nelson, 1980), i: 527-30, μιλά μόνο για διατήρηση και κυβέρνηση, αλλά από την έκθεσή του είναι σαφές ότι ο ορισμός του για διαφύλαξη περιλαμβάνει τη συνύπαρξη

⁵ Ο όρος "συνεχιζόμενη δημιουργία" μπορεί να προκαλέσει κάποια σύγχυση, αφού διαφορετικοί συγγραφείς μπορεί να σημαίνουν διαφορετικά πράγματα από αυτό. Η μεταρρυθμισμένη επιτομή του Herpe χρησιμοποιεί παρόμοια γλώσσα σχετικά με τη "συνεχή δημιουργία", αλλά προσθέτει μια διευκρίνιση: "Η διατήρηση πρέπει να γίνει αντιληπτή ως συνεχής δημιουργία, στηριζόμενη στην ίδια εντολή του Θεού ως δημιουργία. ... Ταυτόχρονα, η συντήρηση δεν πρέπει να θεωρείται ως συνεχής δημιουργία σαν να διατηρούμε την ουσία η ταυτότητα του κάποτε δημιουργηθέντος κόσμου καταργήθηκε" (Herpe, 257-8).

⁶ Η έκφραση "συμμετέχει με χάρη" είναι λίγο αόριστη. αναφέρεται στο ότι ο Θεός επιβεβαιώνει τις αλληλεπιδράσεις των αιτιακών ιδιοτήτων τους. Ο Herpe, 258, παραθέτει τον Ελβετικό θεολόγο JH Heidegger (περίπου 1700) για τον ορισμό: «Η συνύπαρξη ή η συνεργασία είναι η λειτουργία του Θεού με την οποία συνεργάζεται άμεσα με τα δευτερεύοντα αίτια που εξαρτώνται από αυτόν, τόσο στην ουσία όσο και στη λειτουργία τους, έτσι ώστε να τους παροτρύνουμε ή να τους μεταφέρουμε σε δράση και να τρώμε μαζί τους με τρόπο που ταιριάζει σε μια πρώτη αιτία και προσαρμόζεται στη φύση των δευτερευουσών αιτιών».

δευτερεύουσες αιτίες, και έτσι επιτυγχάνει τα σχέδιά του. αλλά ο Θεός δεν περιορίζεται καθόλου στη χρήση αυτών των δεύτερων αιτιών, διότι συχνά ασκεί την Πρόνοια Του ανεξάρτητα από αυτούς και λειτουργεί έτσι αντίθετα με αυτό που ονομάζουμε την πορεία της φύσης και ως εκ τούτου προκύπτει η διαφορά μεταξύ της κανονικής και της έκτακτης πρόνοιας⁷

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι τόσο η κανονική όσο και η έκτακτη (θαυματουργική) πρόνοια είναι εκφράσεις της ενεργού δύναμης του Θεού: ποτέ δεν είναι σωστό να αναφερθούμε στο θαυμαστό ότι έχει τον Θεό περισσότερο «απευθείας» ή «άμεσα» εμπλεκόμενο. Ωστόσο, ο τρόπος έκφρασης της εξουσίας είναι διαφορετικός και, τουλάχιστον κατ' αρχήν, μερικές από αυτές τις διαφορές είναι ανιχνεύσιμες από τους ανθρώπινους παρατηρητές.⁸ Η δραστηριότητα του Θεού στην κοινή πρόνοια δεν είναι ανιχνεύσιμη με φυσικό τρόπο, αφού δεν αποτελεί μέρος της τάξης του κόσμου που βιώνουμε με τις αισθήσεις μας.⁹

Μερικά δείγματα από βιβλικά κείμενα δείχνουν ότι αυτό είναι ένα καλό συμπέρασμα¹⁰ για παράδειγμα στον Ιάκωβο 3:11–12 υποστηρίζεται η ιδέα των «φυσικών δυνάμεων» με τις οποίες μια συκιά δεν μπορεί να δώσει ελιές· Κολ. 1:17 και Εβρ. 1:μιλάνε για τον Χριστό ως τη δύναμη να συντηρεί τα πάντα· Έξοδος. 14:21 δείχνει ένα παράδοξο (θαυματουργικό) γεγονός που χρησιμοποιεί ως μέσο (ανατολικός άνεμος)· και Λουκάς 1:34–35 περιγράφει τον μηχανισμό του υπερφυσικού γεγονότος (τη σύλληψη του Ιησού) με τη δράση του Αγίου Πνεύματος.¹¹

Αυτή η μεταφυσική μας επιτρέπει να δούμε ότι είναι πιο χρήσιμο για τους σκοπούς μας να μιλάμε για τις "φυσικές ιδιότητες" των δημιουργηθέντων πραγμάτων και των αλληλεπιδράσεών τους και όχι για τους "νόμους της φύσης".¹² Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε αυτό για να φθάσουμε στους ακόλουθους ορισμούς:

Φυσικό: Ο Θεός έκανε το σύμπαν από το μηδέν και προικίζει τα πράγματα που υπάρχουν με τις φυσικές ιδιότητες. διατηρεί αυτές τις ιδιότητες και επιβεβαιώνει επίσης τις αλληλεπιδράσεις τους σε έναν ιστό των σχέσεων αιτίας-αποτελέσματος.

Υπερφυσικό: Ο Θεός είναι επίσης ελεύθερος να "εγχείει" ειδικές πράξεις της ισχύος του σε αυτόν τον ιστό οποιαδήποτε στιγμή, π.χ., προσθέτοντας αντικείμενα, προκαλώντας άμεσα συμβάντα, επιτρέποντας σε έναν παράγοντα (πράκτορα) να κάνει

⁷ 7 "Η μορφή της θείας κυβέρνησης (gubernatio) στην οποία ο Θεός είναι ενεργός με έξω από τα δευτερεύοντα αίτια ή τα χρησιμοποιεί με τρόπο που παρεκκλίνει από το κανονικό τους διορισμό και δραστηριότητα είναι η απόδοση του Θεού από θαύμα" (Herpe, 26

⁸ 8Cf. Stephen T. Davis, "Οι πράξεις του Θεού," in *In Defense of Miracles*, ed. R. D. Geivett and G. R. Habermas (Downers Grove, IL: InterVarsity, 1997), 163–77, at 166. Εγώ λέγων «τουλάχιστον κατ' αρχήν» και «Μερικές από αυτές τις διαφορές», διότι είναι κατανοητό ότι μια συγκεκριμένη θεία πράξη δεν διακρίνεται από εμάς από ένα "φυσικό γεγονός". Ορισμένες που διακρίνονται σαφώς, στο πλαίσιο του υπερφυσικού συστήματος, είναι η αρχική δημιουργία εκ του μηδενός (ex nihilo). η σύλληψη του Ιησού από παρθένο. η μετατροπή του νερού σε κρασί. την ανάσταση του Ιησού. και τη μεταστροφή των αμαρτωλών, ακόμη και στα χέρια των ανίκανων αγγελιοφόρων.

⁹ Πρβλ. Ο Paul Helm, η Πρόνοια του Θεού (Downers Grove, IL: InterVarsity, 1994), που μας βοηθά με το να λέει ότι «η ακριβής έννοια στην οποία τα αντικείμενα που είναι διακριτά από το Θεό εξακολουθούν να υποστηρίζονται από αυτόν, είναι δύσκολο να ξεκαθαριστούμε» (σελ. 82) · και "πρέπει να τονιστεί ότι αυτή η διατήρηση, που είναι μεταφυσική ή οντολογική, είναι φυσικά μη ανιχνεύσιμη" (σελ. 89). Άλλοι συγγραφείς αναφέρθηκαν στην απόκρυψη της «αιτιακής κοινής σχέσης» μεταξύ του Θεού και της δημιουργίας (ο όρος του Austin Farrer). Σημειώστε επίσης Helm's p. 146, όπου ουσιαστικά ορίζει την «πρόνοια» ως «αυτή τη μεγάλο Πίνακα των αιτιών και των αποτελεσμάτων μέσω των οποίων ο Θεός κυβερνά τον κόσμο».

¹⁰ Αυτά και πολλά άλλα κείμενα συζητούνται εκτενώς στο βιβλίο του Collins, *The God of Miracles*, chaps. 5-7. Αυτό το συμπέρασμα είναι ισχυρότερο από αυτό του Paul Gwynne, *Ειδική Θεία Δράση* (Ρώμη: Gregorian University Press, 1996), 65, που υποθέτει ότι το βιβλικό υλικό δεν είναι καθοριστικό.

¹¹ 11Cf. Ματ. 1:18, 20. Φυσικά, ο Θεός εκπροσωπείται ως ενεργός στο σχηματισμό κάθε εμβρύου (Ψαλμός 139: 13). το ερώτημα είναι ο τρόπος συμμετοχής του

¹² Αν και έφτασε ανεξάρτητα, η προσέγγισή μου μοιάζει με τις απόψεις του Stephen S. Bilynskyj, του Θεού, της φύσης και της έννοιας του θαύματος (Διδακτορική Διατριβή, University of Notre Dame, 1982), 104-5, ο οποίος μιλά για "φυσικές δυνάμεις".

τι οι δικές του φυσικές ιδιότητες δεν θα την είχαν καταστήσει αδύνατον και, επιβάλλοντας την οργάνωση, σύμφωνα προς τους σκοπούς του¹³

Είναι σύμφυτο με αυτό το μεταφυσικό ότι «θαύματα» (καλύτερα, «υπερφυσικά γεγονότα») είναι δυνατά. Υπό ποιες προϋποθέσεις μπορεί να αναμένονται είναι μια άλλη ερώτηση. Οι Χριστιανοί θεολόγοι συνήθως προσθέτουν επιφυλάξεις για το ότι δεν είναι ιδιοτροπίες αλλά σχετίζονται με την επιδίωξη της σχέσης του Θεού με ανθρώπινα όντα. Αυτές οι προϋποθέσεις είναι αρκετά κατάλληλες. Στην ίδια στιγμή, ο χριστιανικός θεισμός αντιστέκεται στην αντίληψη ότι τα υπερφυσικά γεγονότα είναι κατά κάποιο τρόπο ανάξια του Θεού. Είναι αλήθεια ότι το δόγμα της δημιουργίας θεωρεί ότι ο δημιουργημένος κόσμος έχει όλες τις απαραίτητες ικανότητες ενσωματωμένες σ' αυτόν, χωρίς ανάγκη για μασορέματα. Αλλά αυτές οι ικανότητες είναι αυτές που είναι απαραίτητες τον προορισμό του κόσμου: συγκεκριμένα, να είναι το υπόβαθρο για τις ζωές και τις επιλογές των λογικών όντων.¹⁴

Ορισμοί: Μέρος 2^ο: Σχεδιασμός

Πως ο «σχεδιασμός» σχετίζεται με τη φύση και την πρόνοια; Ιστορικά, ο σχεδιασμός περιλαμβάνει σκοπό. Για παράδειγμα ο Αριστοτέλης χρησιμοποιεί για το σχεδιασμό το «ένεκα του» «εξαιτίας κάποιου πράγματος»¹⁵ Ο Paley τον όρισε ως «τα διάφορα τμήματα... συναρμολογήθηκαν και μπήκαν σε πλαίσιο για ένα σκοπό.»¹⁶ Έτσι το επιχείρημα του θεισμού για τον σχεδιασμό ονομάζεται επίσης «το τελεολογικό επιχείρημα.»¹⁷

Αλλά όπως αναγνώρισε ο ίδιος ο Paley, υπάρχουν διάφορα είδη σχεδιασμού, που κυμαίνονται από μια «αρχή τάξεως» προς ειδικές περιπτώσεις «μηχανισμών.» Γι αυτό θα χρειαστούμε ένα περισσότερο προσεκτικό ορισμό. Μπορούμε να διακρίνουμε δύο διαφορετικούς τύπους σχεδιασμού:¹⁸

Ιδιότητες με σχεδιασμό έχει ως αποτέλεσμα την παραγωγή υλικού με ιδιότητες που θα εξυπηρετούν κάποιο σκοπό

¹³ Για ένα σημείο αναφοράς, συγκρίνετε αυτό με τον ορισμό του Blaise Pascal ως «θαύμα» ως «ένα αποτέλεσμα που υπερβαίνει τη φυσική δύναμη των μέσων που χρησιμοποιούνται για αυτό. και αυτό που δεν είναι θαύμα είναι αποτέλεσμα που δεν υπερβαίνει τη φυσική δύναμη των μέσων που χρησιμοποιούνται για αυτό », στους συλλογισμούς (Paris: Garnier Frères, 1964), αριθ. 804 (αρ. 891 στην μετάφραση Krailsheimer). Αυτό είναι επίσης παρόμοιο με τον ορισμό της Gwynne για την "ειδική θεία δράση" στην Ειδική Θεία Δράση: "Ο Θεός το φέρνει στο σημείο ότι κάποιο συγκεκριμένο έρχεται είναι διαφορετικό από αυτό που θα είχε μόνο φυσικοί, δημιουργημένοι παράγοντες λειτουργικοί" (σελ.).

¹⁴ Πρβλ. Helm, Providence, 106-7. Η αντίρρηση είναι ότι θαύματα τα ανάξια μιας ολοκληρωμένης δημιουργίας φαίνεται συχνά να βασίζεται σε μια μεταφορά για τον κόσμο ως μηχανή ή τεχνητό: θα ήταν μια προσβολή για τον τεχνίτη αν χρειαζόταν "μασορέματα". Αλλά υποθέστε ότι αλλάζουμε τη μεταφορά και φτιάχνουμε τον κόσμο ως μουσικό το όργανο και την ιστορία του ως την μελωδία. Δεν είναι ντροπή για τον τεχνίτη, αν το όργανο του δεν έχει τη μελωδία μέσα του!

¹⁵ *Αναλυτικά Υστερα* 5a (II.xi, σελ. 216-9 στην έκδοση Loeb, line3ff.) Διακρίνεται από την αναγκαιότητα και την "τύχη". Ως εκ τούτου, ο σχεδιασμός είναι παραδοσιακά «τελεολογία». "

¹⁶ William Paley, *Φυσική Θεολογία* (Νέα Υόρκη: Αμερικανική Tract Society, n.d. [αρχικά 1802]), 1; cf. την περιγραφή του νου που σχεδιάζει ως "αυτό που μπορεί να αντιληφθεί ένα τέλος ή σκοπό, καθώς και τη δύναμη της παροχής μέσων και την κατεύθυνσή τους προς ένα τέλος " (σελ.265). Ο Paley χρησιμοποιεί επίσης ως συνώνυμο τον όρο "μηχανισμό".

¹⁷ 17Cf. Ο Θωμάς Ακινάτης, στο *Summa Theologiae* I., 2, 3, το οποίο περιέχει τους πέντε τρόπους για να δείξει ότι ο Θεός υπάρχει. Ο πέμπτος τρόπος είναι ο τελεολογικός ισχυρισμός: «Βλέπουμε ότι τα πράγματα που στερούνται νοημοσύνης, όπως τα φυσικά σώματα, δρουν για ένα τέλος [operantur propter finem] ... Τώρα, αυτό που στερείται πάντα της νοημοσύνης δεν μπορεί να κινηθεί προς το τέλος εκτός αν κατευθύνεται από μερικούς με γνώση και ευφυΐα. "

¹⁸ 18Thomas McPherson, Το επιχείρημα από τον σχεδιασμό (Λονδίνο: MacMillan, 1972), 8, αποκαλύπτει ότι αυτό ονομάζεται "σχεδιασμός-A", , από το "σχεδιασμό -B", ο οποίος ειδικώς αναφέρεται στον σκοπό. Οι κατηγορίες μου δεν ευθυγραμμίζονται με τις δικές του.

Επιβαλλόμενος σχεδιασμός που έχει ως αποτέλεσμα την επιβολή μιας δομής σε κάποιο αντικείμενο ή συλλογή αντικειμένων με κάποιο σκοπό, όπου η δομή και ο σκοπός δεν είναι έμφυτα στις ιδιότητες των συνιστωσών αλλά χρησιμοποιούν αυτές τις ιδιότητες.

Παραδείγματα σχεδιασμού από την καθημερινή ζωή έχουμε, αντικείμενα από πλαστικό ή χάλυβα (και τα δύο *ιδιότητες* σχεδιασμού). Ένα ψηφιακό ρολόι (συνδυάζει τόσο *σχεδιασμένες ιδιότητες* και *επιβεβλημένες ιδιότητες*). Η ανακάλυψη των *ιδιοτήτων σχεδιασμού* συνήθως είναι δυνατή όταν έχουμε ένα περιβάλλον με «μη σχεδιασμένα» αντικείμενα» και έτσι μια θεϊστική συνεπαγωγή από τις ιδιότητες του φυσικού κόσμου (π.χ. η ανθρωπική αρχή), είναι αδύναμη, γιατί οι ιδιότητες του όλου είναι σχεδιασμένες. Το πρόγραμμα του ευφυούς σχεδιασμού μας λέγει στην απλούστερη του μορφή ότι, είναι νόμιμο να συμπεριλαμβανούμε στα εργαλεία για τις επιστημονικές εξηγήσεις, την επιλογή να πούμε ότι μπορούν να περιλαμβάνουν περιπτώσεις που *έχουν επιβληθεί από σχεδιασμό*.¹⁹

Μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι, όπως ισχύει για το σχεδιασμό στη φύση, υπάρχουν διαφορετικά δυνατά επίπεδα σχεδιασμού, που κυμαίνονται από το μικρο επίπεδο συγκεκριμένων βιολογικών δομών έως το μεγαλύτερο επίπεδο ενός οργάνου ή ενός οικοσυστήματος, μέχρι στην αντίληψη του σκοπού στον κόσμο ως σύνολο. Ο Paley συμπεριλαμβάνει επιχειρήματα για το σχεδιασμό σε όλα αυτά τα επίπεδα, αλλά δεν εξετάζει εάν είναι εννοιολογικά διακριτά.

Τέλος, θα πρέπει να είναι σαφές ότι, αν ληφθούν υπόψη οι ορισμοί του "φυσικού" και του "υπερφυσικού" παραπάνω, η ανίχνευση ενός υπερφυσικού γεγονότος είναι ανάλογη με την ανίχνευση επιβαλλόμενου σχεδίου, διότι ανιχνεύει ένα χάσμα μεταξύ του αποτελέσματος και των ιδιοτήτων των συστατικών (συνιστώσες). Τελικά θα πρέπει να είναι ξεκάθαρο, ότι δεδομένων των ορισμών του «φυσικού» και του «υπερφυσικού», η ανίχνευση του υπερφυσικού είναι ανάλογη με την ανίχνευση του σχεδιασμού που έχει επιβληθεί, γιατί ανακαλύπτει ένα χάσμα μεταξύ του αποτελέσματος και των ιδιοτήτων των συστατικών.²⁰

Ανίχνευση σχεδιασμού που έχει επιβληθεί

Μπορούμε να κάνουμε τη διακήρυξη ότι το Stonehenge είναι μια περίπτωση που ο σχεδιασμός που έχει επιβληθεί είναι αναμφισβήτητο κάτι το λογικό. Τι κάνουμε όταν κάνουμε αυτή τη δήλωση; Λέμε ότι δεν πιστεύουμε ότι οι ιδιότητες αυτών των πετρωμάτων ή της αλληλεπίδρασής τους με μη τελεολογικές πτυχές του περιβάλλοντος τους (άνεμος, βροχή, σεισμικά γεγονότα κλπ.) θα οδηγούσαν στο σχηματισμό που βλέπουμε. Δεν θεωρεί ότι η δομή είναι αδιάφορη, ούτε ότι δεν γνωρίζουμε ποιος έφτιαξε τη δομή ή ακόμα και γιατί το έκαναν.

Με άλλα λόγια, βρίσκουμε ένα χάσμα μεταξύ των ιδιοτήτων των συστατικών και του περιβάλλοντος τους, και της δομής που βρίσκουμε. Αυτό το χάσμα δεν είναι προϊόν της άγνοιας μας, αλλά των φύσεων των συνιστωσών: δεν πιστεύουμε ότι οποιαδήποτε έρευνα στα συστατικά θα ανατρέψει το συμπέρασμα του σχεδιασμού. Μπορούμε να επισημάνουμε αυτό το κενό ως *Iacuna naturae causâ* (Λατινικά: "ένα κενό λόγω φυσικών αιτίων") - μια εξήγηση από ένα χάσμα λόγω των φύσεων των συστατικών.

Πρέπει να φροντίσουμε να διακρίνουμε πλήρως αυτό το χάσμα από το άλλο είδος. Για παράδειγμα, μπορώ να υποθέσω ότι αδυνατώ να εξηγήσω γιατί εξερράγη ένα ηφαίστειο μετά που συνέβη αυτό. Δεν θα ήμουν δικαιολογημένος (τουλάχιστον χωρίς μια περεταίρω έρευνα) να δηλώσω ότι αυτό οφείλεται στη σχεδίαση, αφού το ερμηνευτικό χάσμα οφείλεται στην άγνοια των διαδικασιών (οι οποίες είναι καταρχήν επεξηγηματικές). Μπορούμε να επισημάνουμε αυτό το κενό ως *Iacuna*

¹⁹ Δεδομένου ότι το πρόγραμμα δεν αποκλείει τη λειτουργία των φυσικών διαδικασιών, είναι σαφές ότι ο ευφυής σχεδιασμός προσφέρει ένα ευρύτερο σύνολο εργαλείων από την καθαρά προσέγγιση με μόνο τη φύση.

²⁰ Η αναγνώριση του σχεδιασμού που επιβάλλεται στον φυσικό κόσμο δεν χρησιμεύει καθαυτή ως αναγνώριση ενός "υπερφυσικού" παράγοντα. Πρέπει να φέρουμε στο προσκήνιο τις πεποιθήσεις μας σχετικά με τα είδη των παραγόντων που μπορεί να έχουν παράγει ένα τέτοιο αποτέλεσμα. Αλλά αυτή είναι η ίδια κατάσταση με το Stonehenge: οι παράγοντες μπορεί να είναι εξωγήινοι, θεότητες ή άνθρωποι. και είναι οι βασικές μας πεποιθήσεις που καθιστούν οποιαδήποτε από αυτές να αξίζει να επιδιωχθεί ως εξήγηση

ignorantiae causâ (Λατινική γλώσσα: "ένα κενό λόγω της άγνοιας της αιτίας") - ένα ερμηνευτικό χάσμα λόγω της άγνοιας των διαδικασιών.²¹

Επομένως, η ανίχνευση των επιβαλλόμενων από το σχεδιασμό ποσοτήτων στην αναγνώριση των χασμάτων από φυσικά αίτια (*lacunae naturae causâ*) (και όχι κατ'ανάγκην στην αντίληψη του σκοπού του γεγονότος ή του αντικειμένου).

Ο Θεός στα χάσματα

Για να ισχυριστεί κανείς ότι έχει εντοπίσει ένα θαύμα ή μια περίπτωση σχεδιασμού στον φυσικό κόσμο, κάνει κάποιον να διακινδυνεύει να διαπράξει την πλάνη "ο Θεός-των-χασμάτων"²². Δηλαδή, ως υποθέσουμε ότι βρίσκομε κάποιο αντικείμενο ή γεγονός για τον οποίο δεν έχουμε μια φυσιοκρατική εξήγηση και στη συνέχεια λέμε «Βλέπετε, ο Θεός πρέπει να το έχει κάνει αυτό» και στη συνέχεια να προχωρήσουμε στη βάση είτε της δικής μας πεποίθησης είτε της απολογητικής μας για πίστη σε μια τέτοια περίπτωση. Αυτό ενέχει κίνδυνο. Ας υποθέσουμε ότι οι επιστήμες παρέχουν εξήγηση με φυσικές διεργασίες. Τότε που αφήνει αυτό τη συμμετοχή του Θεού στην υπόθεση; Αυτό που κάποτε ήταν λόγος να πιστέψεις στον Θεό τώρα έκανε ένα επιχείρημα για απιστία;²³

Ένα σοβαρό θεολογικό πρόβλημα επίσης εμπλέκεται (τουλάχιστον μέσα στον παραδοσιακό θεισμό) εάν πιστεύουμε ότι είναι δυνατόν να πούμε για μερικά γεγονότα ή αντικείμενα, «ο Θεός το έκανε αυτό» και για τα φυσικά γεγονότα ή αντικείμενα να πούμε, «ο Θεός δεν το έκανε αυτό.»²⁴ Το δόγμα της πρόνοιας που αναφέρθηκε παραπάνω επιβεβαιώνει ότι τα προϊόντα των δευτερευουσών αιτιών είναι όλα τους σε κάθε λεπτομέρεια προϊόντα άμεσης θείας δράσης όπως το θαυματουργό γεγονός.

Θεωρείται ευρέως ότι η θεωρία του Δαρβίνου υπονόμωσε το κλασσικό επιχείρημα (Paley'sque) από το σχεδιασμό.²⁵ Σύμφωνα με την συνήθη ανάγνωση, ο Paley είχε προτείνει πολλές περιπτώσεις στον βιολογικό κόσμο που ήταν αδύνατο να εξηγηθούν εκτός από μία θεία επιβολή σχεδιασμό (επιβαλλόμενο από το σχεδιασμό). Στη συνέχεια, όμως, η θεωρία του Δαρβίνου για τη φυσική επιλογή παρείχε μια εξήγηση φυσικών διεργασιών για τα χαρακτηριστικά και τις αλληλεπιδράσεις

²¹ Ήταν ενδιαφέρον για μένα ότι, αφού έφτασα σε αυτή την ανάλυση, ανακάλυψα μια παρόμοια διχοτόμηση στα Quarks, το Χάος και ο Χριστιανισμός του John Polkinghorne (New York: Cross road, 1994), 71-2. Ο Polkinghorne γράφει για τα κενά που είναι "μπαλώματα της σύγχρονης άγνοιας" και "εγγενή κενά στην περιγραφή από τη βάση προς τα επάνω για να αφήσουμε περιθώρια για δράση από ψηλά προς τα κάτω". Αυτό είναι ενδιαφέρον, τόσο λόγω της εξέχουσας θέσης του μεταξύ των συγγραφέων για την επιστήμη και τη θρησκεία, και επειδή ο Polkinghorne δεν είναι οπαδός της σχολαστικής μεταφυσικής που δόθηκε παραπάνω, ούτε του ευφυούς σχεδιασμού (σχεδιασμού) στον βιολογικό κόσμο.

²² Παραδείγματα της κατηγορίας είναι εύκολο να πολλαπλασιαστούν: για παράδειγμα, Η επανεξέταση του Michael Roberts για το μαύρο κουτί του Δαρβίνου του Behe στην επιστήμη και τη χριστιανική πίστη 9: 2 (1997): 191-2, και η απάντησή του σε μια απάντηση στην επισκόπηση αυτή, Science and Christian Belief 10: 2 (1998): 189-95. Ο Rich Bube, "Επτά πρότυπα για τη σχέση επιστήμης και θεολογίας", στον Michael Bauman, ed., Man and Creation: Perspective in Science and Theology Προοπτικές την Επιστήμη και τη Θεολογία Η μελέτη (Hillsdale: Hillsdale College Press, 1993), 75-103, στους 83-6 ° C. Robert Pennock, Πύργος της Βαβέλ: Η Ένδειξη εναντίον του Νέου Δημιουργισμού (Cam γέφυρα: MIT Press, 1999), 163-72.

²³ Για παράδειγμα, οι επισκέπτες του όρους (ηφαιστείου) St. Helens στην πολιτεία της Ουάσινγκτον πληροφορούνται για τις πεποιθήσεις των Ερυθροδέρμων για τις εκρήξεις του βουνού. Σύμφωνα με: αυτές θεωρήθηκαν ότι οφείλονται σε ειδικές πράξεις των θεών. Εάν ένας γεωλόγος μπορεί να αποδείξει ότι μια κανονική λειτουργία φυσικών διεργασιών εξηγεί πλήρως τις εκρήξεις, τότε οι εκρήξεις δεν είναι πλέον υπερφυσικές (αλλά, από τη χριστιανική άποψη, δεν είναι απαραίτητως άσχετες με τη θεία πρόνοια). Έχω ακούσει θρησκευτικούς ομιλητές στο BBC να υπερασπίζονται την άγνοια για τις αιτίες, για παράδειγμα, των κεραυνών ή του τυφώνα του 1987 στη νότια Αγγλία, επειδή αφήνει περιθώρια για τη μυστηριώδη δράση του Θεού στον κόσμο του.

²⁴ Για παράδειγμα, ο υπότιτλος του R. Douglas Geivett και του Gary R. Habermas, για την υπεράσπιση των θαυμάτων (Downers Grove, IL: Inter-Varsity, 1997), είναι "Μια περιεκτική περίπτωση για τη δράση του Θεού στην ιστορία." Αν και ορισμένοι συγγραφείς στη συλλογή προσπαθούν να δώσουν ένα πιο προσεκτικό στίγμα σε αυτό, παρόλα αυτά δείχνουν το πρόβλημα αυτό σε μια λαϊκή γλώσσα. Ένα κείμενο Γραφής όπως το. Ψαλμός : 119: 126,

²⁵ Δαρβίνος: Η Καταγωγή των Ειδών

των οργανισμών.²⁶ Ισχυρισμός, με αυτή την κατανόηση, ήταν ότι ο Θεός είχε σχεδιάσει τις ιδιότητες και τους νόμους που διέπουν τη διαδικασία (σύμφωνα με τις ιδιότητες σχεδιασμού παραπάνω)²⁷ Μέσα από την προοπτική της παραδοσιακής Χριστιανικής θεολογίας, υπάρχουν πολλές δυνατότητες για κριτική στα επιχειρήματα του Paley's. Θα δώσω μόνο τρία.²⁸ Πρώτον, το παρακάνει. Προφανώς σκέφτηκε ότι για να διαπιστώσει το σχεδιασμό, αυτό συμπεριλαμβάνει να διακρίνει ποιος είναι ο σκοπός για ένα μεγάλο μέρος της δημιουργίας και δυνητικά για όλη τη δημιουργία. Όμως το βιβλίο του Εκκλησιαστή ξεκάθαρα το αποκλείει αυτό.²⁹ Δεύτερον, η άποψη του για τη δημιουργία προφανώς είναι στατική, δηλ.. αυτό που βλέπουμε σήμερα είναι αυτό που προήλθε από τον ειδικό σχεδιασμό του Δημιουργού. Αυτό δεν αφήνει καμία δυνατότητα για ανάπτυξη κάτω από φυσικούς (και πιθανόν υπερφυσικούς) παράγοντες· ούτε επιτρέπει την πραγματικότητα του κακού με τον άνθρωπο. Και τελικά υπέθεσε ότι μια αρκετά πλήρης σειρά από θεία χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένης της φιλευσπλαχνίας, θα μπορούσαν να εξαχθούν από τη δημιουργημένη τάξη. Ο Παύλος απλά αναφέρεται στη «θεία του δύναμη». (τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθορᾶται, ἢ τε ἄϊδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους·)³⁰ Όμως αυτό δε σημαίνει ότι όλα τα επιχειρήματα για σχεδιασμό θα πρέπει να απορριφθούν.

Λογικότητα και ανίχνευση επιβολής σχεδιασμού

Ο ισχυρισμός ότι όλες οι επικλήσεις για θεία ενέργεια οδηγούν στην πλάνη του Θεού στα χάσματα, υπονοεί τον ισχυρισμό ότι όλα τα χάσματα είναι χάσματα που οφείλονται στην άγνοια –δηλαδή ότι πίσω από κάθε χάσμα ευρίσκεται μια καθαρή φυσική εξήγηση. Καθώς το αντιμετωπίζουμε αυτό έχουμε υπόψη ότι δεν είναι ένας εμπειρικός ισχυρισμός. Στη συνέχεια, θέτει όρια σε ό, τι είδους εξηγήσεις επιτρέπονται για αυτά που συναντάμε εμπειρικά. Για παράδειγμα, εξετάστε την ακόλουθη δήλωση από την Εθνική Ένωση Διδασκόντων Φυσικές Επιστήμες των ΗΠΑ (NSTA):

Η επιστήμη είναι μια μέθοδος εξήγησης του φυσικού κόσμου. Υποθέτει ότι το σύμπαν λειτουργεί σύμφωνα με κανονικότητες και ότι μέσω συστηματικής έρευνας μπορούμε να κατανοήσουμε αυτές τις κανονικότητες. ... *Επειδή η επιστήμη περιορίζεται στην εξήγηση*

²⁶ Αυστηρά μάλιστα, η κατάσταση είναι πολύ πιο περίπλοκη από αυτή. Πολλά από τα παραδείγματα του Paley φαίνεται να έχουν ως αποτέλεσμα: «Δεν μπορώ να φανταστώ ένα φυσικό σενάριο που θα μπορούσε να έχει προκαλέσει τέτοια φαινόμενα», ενώ ο Δαρβίνος απάντησε: «Αλλά μπορώ». Ο Δαρβίνο

ς περιέγραψε τη ποικιλότητα και τη φυσική επιλογή ως μηχανισμό που θα μπορούσε να έχει αυτών των δομών. Δεν υποστήριξε ποτέ την αλλαγή του τρόπου από αυτό που μπορούμε να φανταστούμε σε κάτι που είναι δυνατό, πολύ λιγότερο σε ευλογοφανές ή πιθανό. Αντίθετα, υποστήριξε, «δεν βλέπω γιατί δεν θα μπορούσε να γίνει», μετατοπίζοντας το βάρος της απόδειξης. και δεν προσέφερε εμπειρικές εξετάσεις για την προτεινόμενη δυνατότητα.

²⁷ David Livingstone, "Η ιδέα του σχεδιασμού: Οι περιπέτειες μιας βασικής έννοιας απάντηση του Princeton στον Δαρβίνο", *Scottish Journal of Theology* 37 (1984): 329-57, παρουσιάζει μια τέτοια ανάγνωση του δέκατου ένατου αιώνα. Ο Livingstone πιστεύει ότι η γραμμή επιχειρημάτων βάσει του σχεδιασμού των ιδιοτήτων ήταν μια θετική κίνηση ως αντίδραση στην επιστήμη και ότι η επερχόμενη επιστροφή των Princetonians στο παλαιότερο επιχείρημα για επιβαλλόμενο σχεδιασμό ήταν μια παλινδρόμηση. Είναι ενδιαφέρον, ο Paley το γνώριζε (ονομάζεται "αρχή της τάξης στη φύση") και θεωρεί ότι είναι ανεπαρκής για αυτό που βλέπουμε (Paley, 54-5).

²⁸ Αυτά είναι συμπληρωματικά προς αυτά που δίνει ο Michael Behe, *To Μαύρο Κουτί του Δαρβίνου* (Darwin's Black Box New York: Free Press, 1996), 211-6.

²⁹ Δες J. Stafford Wright, "The interpretation of Ecclesiastes," *Evangelical Quarterly* 18 (1946): 18-34.

³⁰ Φαίνεται ευλογοφανές ότι ο Paley, καθώς έγραφε ένα τέταρτο του αιώνα μετά το έργο David Hume's *Dialogues Concerning Natural Religion* – *Αναφορικά με τη Φυσική Θρησκεία* (New York: Hafner, 1948; originally 1779), σκόπευε καταπλήξει με παραδείγματα, και μερικοί νομίζουν ότι είχε μία μερική επιτυχία. Cf. D. L. LeMahieu, *The Mind of William Paley* (Lincoln: University of Nebraska Press, 1976), 29-54, 67-8; David Burbridge, "William Paley Confronts Erasmus Darwin: Natural Theology and Evolutionism in the Eighteenth Century," *Science and Christian Belief* 10 (1998): 49-71. Για τους σκοπούς της παρούσας εργασίας, δέχομαι την αξιολόγηση του Elliott Sober's για τις αντιρρήσεις του Hume προς το επιχείρημα του σχεδιασμού, στο *Philosophy of Biology* (Boulder, CO: Westview, 1993), 34-5, δηλαδή ότι δεν κατατροπώνουν τη μορφή του επιχειρήματος που οφείλεται στον Paley' it. (Ο Sober νομίζει ότι η θέση του Darwin δεν υπερνικά τον Paley).

του φυσικού κόσμου μέσω φυσικών διεργασιών, δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει τις υπερφυσικές αιτίες στις εξηγήσεις της. Ομοίως, η επιστήμη αποκλείεται να κάνει δηλώσεις για υπερφυσικές δυνάμεις, επειδή αυτές είναι έξω από την προέλευσή της (πλάγια μου).³¹

Ομοίως η Εθνική Ένωση των Διδασκόντων Βιολογία

Η ποικιλομορφία της ζωής στη γη είναι το αποτέλεσμα της εξέλιξης: μιας απρόβλεπτης και φυσικής διαδικασίας χρονικής προέλευσης με γενετική τροποποίηση που επηρεάζεται από τη φυσική επιλογή, την τυχαιότητα, τα ιστορικά περιστατικά και τα μεταβαλλόμενα περιβάλλοντα.³²

Λέγοντας αυτό, στην πραγματικότητα αρνούνται την ύπαρξη τυχόν φυσικών κενών (*Lacunae Naturae causae*). Στη συνέχεια συνεχίζουν να ισχυρίζονται:

Η παροχή μιας λογικής, συνεκτικής και επιστημονικής εξήγησης της ταξινομικής ιστορίας και της ποικιλομορφίας των οργανισμών απαιτεί την ένταξη των μηχανισμών και αρχών της εξέλιξης.

Έτσι λέγοντας αυτό, ισχυρίζονται ότι για να είσαι επιστημονικός και λογικός θα πρέπει να συμφωνήσεις ότι «όλα τα χάσματα στις εξηγήσεις είναι μόνο άγνοια των αιτίων *lacunae ignorantiae causae*»

Για να αξιολογήσουμε αν πρέπει να ακολουθήσουμε αυτόν τον ορισμό της ορθολογικότητας, πρέπει πρώτα να αναγνωρίσουμε τους δύο τομείς της επιστημονικής εξήγησης, της νομοθετικής και της ιστορικής.³³ Στις νομοθετικές εξηγήσεις, εξετάζουμε τι κανονικά συμβαίνει και εξηγούμε την αιτιώδη συνάφεια. Ψάχνουμε για "Νόμους", εξ ου και το όνομα. Ο τομέας αυτός εκπροσωπείται στους πιο κοινούς ορισμούς της επιστήμης. Σε ιστορικές εξηγήσεις, ρωτάμε ποια συγκεκριμένη αλυσίδα της αιτίας και του αποτελέσματος παρήγαγε το στοιχείο που μελετάμε. Προφανώς, τα δύο σχετίζονται, αλλά είναι επίσης διακριτά, π.χ., πώς αλληλεπιδρούν τα ζώα σε ένα οικοσύστημα (νομοθετικό) έναντι του γιατί ένα συγκεκριμένο είδος εξαφανίστηκε (ιστορικό). Φυσικά, οι ιστορικές εξηγήσεις μας κάνουν χρήση των νομοθετικών εξηγήσεων μας.

Τώρα ο βιβλικός τελεστής δεν θα απευθύνει έκκληση για ειδική θεία δράση σε νομοθετικό πλαίσιο, διότι σε καταστάσεις όπως στη συνήθη λειτουργία της δημιουργίας του Θεού αναγνωρίζουμε ότι η δραστηριότητα του Θεού είναι εκείνη της διατήρησης της τάξης αυτού που έκανε. Η έκκληση σε οποιαδήποτε ειδική θεία ενέργεια είναι ακατάλληλη για ένα τέτοιο πλαίσιο.³⁴ Για να επικαλεστεί κανείς την υπερφυσική αιτιότητα εδώ θα ενέπλεκε την φράση του Θεού των κενών. Περαιτέρω, πολλά ιστορικά γεγονότα, όπως η έκρηξη του Mount Mount Helens του 1980, μπορεί να εξηγηθούν με έκκληση σε φυσικούς παράγοντες. Η αποδυνάμωση αυτών στην υπερφυσική δράση θα ήταν ακατάλληλη (τουλάχιστον, με άφθονη περαιτέρω έρευνα). Από την άλλη πλευρά, μπορεί να υπάρχουν μοναδικά γεγονότα που περιλαμβάνουν ειδική θείκη δραστηριότητα (π.χ. δημιουργία, έξοδος, παρθένα γέννηση, ανάσταση του Ιησού). Σε τέτοιες περιπτώσεις, θα ήταν λανθασμένο και παραπλανητικό να επιμείνουμε ότι ισχύουν μόνο φυσικοί παράγοντες για να περιγράψουμε τι συνέβη σε αυτά τα γεγονότα.

Είναι σοφό να αποφευχθεί η εκ των προτέρων κατασκευή μη ρεαλιστικών απαιτήσεων για το τι συνιστά λογικότητα. Είναι πιο λογικό να εντοπίζουμε τις ενέργειες και τις κρίσεις που γνωρίζουμε

³¹ National Science Teachers Association (Εθνική Ένωση Διδασκόντων Φυσικές Επιστήμες, ΗΠΑ), NSTA Δήλωση θέσης ως προς τη διδασκαλία της Εξέλιξης, 1997 (<http://www.nsta.org/159&id=10>).

³² Εθνική Ένωση Διδασκόντων Βιολογία, Δήλωση NABT για τη διδασκαλία της εξέλιξης, που εγκρίθηκε στις 15 Μαρτίου 1995 και τροποποιήθηκε τον Οκτώβριο του 1997 (<http://www.nabt.org/Evolution.html>). Η παλαιότερη έκδοση αυτής της δήλωσης εμφανίστηκε στο The American Biology Teacher 58, no. 1 (1996): 61-2, και περιέγραψε την εξέλιξη ως "μία χωρίς επίβλεψη, απρόσωπη, απρόβλεπτη και φυσική διαδικασία." Η νεότερη δήλωση δεν διαφέρει ως προς την απόρριψη του σχεδιασμού, αλλά είναι λιγότερο φανερό: για παράδειγμα, λέει ότι "η φυσική επιλογή ... δεν έχει συγκεκριμένη κατεύθυνση ή στόχο" (Η πιο πρόσφατη ενημέρωση, τον Αύγουστο του 2000, δεν αλλάζει από την άποψη αυτή.)

³³ Cf. Ian Barbour, *Religion in an Age of Science* (New York: Harper San Francisco, 1990), 66-71.

³⁴ Πράγματι όπως το έθεσε ο Helm, «Πρέπει να τονιστεί ότι αυτή η επικύρωση είτε είναι μεταφυσικού είτε οντολογικού χαρακτήρα φυσικά είναι αδύνατο να ανιχνευτεί» (*Providence*, 89).

ότι είναι ορθολογικές και να διακρίνουμε από αυτές ποια χαρακτηριστικά έχουν³⁵.³⁵ Γνωρίζουμε ότι η απόφαση ότι το Stonehenge είναι ένα παράδειγμα σχεδιασμού που επιβάλλεται είναι λογικό. και η οποιαδήποτε φιλοσοφία που θα αποκαλούσε την ορθολογική αυτή απόφαση θα υπονομευθεί από τη σύγκρουση. Έχουμε εμπειρία από βράχους, άνεμο και νερό, και τα είδη των ρυθμίσεων που προωθούν. Αναγνωρίζουμε όμως στο Stonehenge, κάτι που είναι πέρα από αυτές τις φυσικές ικανότητες. βλέπουμε ότι έχει επιβληθεί ένα πρότυπο στις συνιστώσες. Το κλειδί για την αναγνώριση των χασμάτων λόγω φυσικής αιτίας (*lacunae naturae causa*) είναι η αναγνώριση της αρχής που χωρίζει το σχέδιο από αυτό που είναι αφ' εαυτού του φυσικό.

Ένα άλλο παράδειγμα του να αναγνωρίσουμε μια αρχή που διαχωρίζει τον σχεδιασμό από φυσικά αίτια είναι η υπογραφή του William Clark σε ένα λίθινο σχηματισμό που ονομάζεται ο κίων της Πομπηίας. Δεν έχουμε κάποιο πρόβλημα στο να πούμε ότι είτε ο Clark το έγραψε είτε κάποιος την πλαστογράφησε. Απλούστατα δεν μπορεί ένα προϊόν των ιδιοτήτων του μέσου.

Αυτή η προσέγγιση να ανιχνεύουμε έναν *επιβεβλημένο σχεδιασμό* είναι βέβαια διαισθητική, και ίσως μερικοί να το βρουν ότι είναι ένα μειονέκτημα. Όμως υπάρχει έρευνα που θα το κάνει κάτι παραπάνω.³⁶ Όμως νιώθουμε ότι πρέπει να είμαστε επιφυλακτικοί για τη χρήση του καθώς δε γνωρίζουμε το κάθε τι που πρέπει να γνωρίζουμε για τις σχετικές φυσικές ιδιότητες. Όμως από την άλλη, γνωρίζουμε αρκετά για κάποια θέματα, ώστε να μπορούμε να νιώθουμε σιγουριά όταν μιλάμε για αυτά. Ο Κ. Σ. Λιούις σημείωσε:

Χωρίς Αμφιβολία ένας μοντέρνος γυναικολόγος ξέρει πολύ περισσότερα για την γέννα και την κύηση που ο Άγιος Ιωσήφ δεν ήξερε. Αλλά αυτά τα σημεία δεν αφορούν το κύριο σημείο- ότι μία εκ παρθένου γέννηση *είναι* αντίθετη προς την πορεία της φύσης. Και ο Άγιος Ιωσήφ προφανώς το γνώριζε αυτό.³⁷

Άραγε είναι δυνατόν για μια εμπειρική μελέτη να αναγνωρίσει περιπτώσεις από *επιβεβλημένο σχεδιασμό* στο φυσικό κόσμο; Ο δημοφιλής συγγραφέας G. K. Chesterton παρατήρησε:

Καμία φιλοσοφία δεν αρνείται ότι υπάρχει ένα μυστήριο που είναι προσκολλημένο στις δύο μεγάλες μεταβάσεις: την προέλευση του ίδιου του σύμπαντος, και την προέλευση της αρχής της ίδιας της ζωής. Οι πιο πολλοί φιλόσοφοι έχουν το φωτισμό να προσθέσουν και ένα τρίτο μυστήριο που είναι προσκολλημένο στην προέλευση του ίδιου του ανθρώπου.

Με άλλα λόγια, μια Τρίτη γέφυρα χτίστηκε κατά μήκος του ενός τρίτου της αβύσσου όταν ήρθε στον κόσμο αυτό που ονομάζουμε λογική και αυτό που ονομάζουμε θέληση.³⁸

Αυτές οι γέφυρες πάνω από την άβυσσο του αδιανόητου μπορώ να πω ότι είναι αυτά που ονομάζω χάσματα που οφείλονται σε φυσικές ιδιότητες, και όχι στην άγνοια, και κατ' αρχάς μπορούν να ανιχνευθούν εμπειρικά.³⁹

³⁵ Ομολογώ την επίδραση του Mikael Stenmark, Ορθολογισμός στην Επιστήμη, Θρησκεία και Καθημερινή Ζωή [*Rationality in Science, Religion, and Everyday Life*] (University of Notre Dame Press, 1995), που τονίζει ότι τα κριτήρια μας για ορθολογισμό θα πρέπει να περιγράφουν κάτι που είναι δυνατόν να το επιτύχουν οι πραγματικοί άνθρωποι

³⁶ William Dombbski, *The Design Inference: Eliminating Chance through Small Probabilities (Το συμπέρασμα για Σχεδιασμό: Εξαλείφοντας την τύχη μέσα από μικρές πιθανότητες)* (αρχικά διατριβή για διδακτορικό από το Πανεπιστήμιο του Illinois 1996), Jonathan Edwards *Treatise Concerning Religious Affections* (μια διατριβή που αφορά τις Θρησκευτικές Προτιμήσεις) i: 234-343, είναι μία προσπάθεια να δώσει κριτήρια για την αναγνώριση υπερφυσικών ηθικών μεταμορφώσεων.

³⁷ Κ. Σ. Λιούις *Θαύματα μια προκαταρκτική Μελέτη* (*Miracles a Preliminary Study* McMillan/Simon and Schuster, 1960) κεφ. 7 παράγραφος 5. Δες και στο site KYriakosxolio.gr <http://www.kyriakosxolio.gr/kyriako/biblio%20lewis/vivlio%20lewis.pdf>

³⁸ G. K. Chesterton, *The Everlasting Man* (Ο Αιώνιος Άνθρωπος) Doubleday, 1955 [1925]), 27

³⁹ Η επιστημονική έρευνα που διεξήχθη στα πάνω από εβδομήντα χρόνια που πέρασαν από τότε που ο Chesterton έγραψε αυτά, δεν έχει κάνει τίποτε από του να δίνει την επιβεβαίωση για αυτό. Η θεωρία της Μεγάλης Έκρηξης για την προέλευση του κόσμου μοιάζει σαν να είναι μια επιστημονική θεωρία που αναγνωρίζει το πρώτο χάσμα του Chesterton. Για το δεύτερο ο Charles Thaxton έχει συζητήσει ότι η λειτουργία της μεταφοράς πληροφορίας του DNA δεν μπορεί να οφείλεται σε μια κανονικότητα που υπακούει σε νόμους (cf. Nancy Pearcey and Charles Thaxton *The Soul of Science* [Wheaton Crossway 1994],

Ας υποθέσουμε ότι συμφωνούμε με την απαίτηση της Εθνικής Ενώσεως Διδασκόντων Φ.Ε. (N.S.T.A.) ότι «η επιστήμη . . . δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει υπερφυσική αιτιότητα στις εξηγήσεις της,» μήπως αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχουν χάσματα στη φύση αλλά ότι είναι έξω από τα όρια των φυσικών επιστημών⁴⁰ Κανείς επιστήμονας που αρνείται να είναι θεϊστής δεν απαιτείται να πει ότι αυτά τα χάσματα έχουν ένα υπερφυσικό αίτιο· αλλά μόνο να είναι έντιμος και να παραδεχτεί την ύπαρξη αυτών των χασμάτων.⁴¹

Θαύματα, ευφυής Σχεδιασμός και Φυσική Θεολογία

Αν η ανίχνευση των χασμάτων λόγω φύσης δίνει μια λογική βάση για να βγάλουμε συμπέρασμα για τον *επιβεβλημένο σχεδιασμό*, τότε μπορούμε να ρωτήσουμε για το ρόλο των θαυμάτων και του ευφυούς σχεδιασμού για τη φυσική θεολογία. Όμως τι είναι η «φυσική θεολογία»; Μερικοί τη θεωρούν ως τον τομέα της μελέτης που παράγει αποδείξεις για την απόδειξη του Θεού: άλλοι θεωρούν ότι ασχολείται με την αποσαφήνιση της γνώσης για το Θεό και για μας τους ανθρώπους δίνει εφόδια έξω από την ειδική αποκάλυψη, μερικοί τη θεωρούν ότι είναι σε αντίθεση με την ειδική αποκάλυψη.⁴²

Είναι καλύτερα να κάνουμε ένα βήμα πίσω και να ρωτήσουμε, ποιες είναι ελπίδες να κερδίσουμε κάτι από τη φυσική Θεολογία. Ο Ακινάτης συζητώντας το αν υπάρχει ο Θεός, έδωσε αυτό που θεώρησε ότι είναι δύο τρανταχτά επιχειρήματα για το ότι ο Θεός δεν υπάρχει. Το πρώτο είναι το πρόβλημα του κακού· και το δεύτερο είναι αυτό που ονομάζουμε το πρόβλημα του περιττού Θεού. Είπε:

Αυτό που μπορεί να αποδοθεί πλήρως με λιγότερες αρχές δεν παράγεται μέσω περισσότερων. Αλλά φαίνεται ότι όλα τα πράγματα που εμφανίζονται στον κόσμο μπορούν να γίνουν αντιληπτά πλήρως μέσα από άλλες αρχές, όταν υποτίθεται ότι ο Θεός δεν εξέρχεται, επειδή αυτά που είναι φυσικά μειώνονται σε μια αρχή που είναι η φύση αλλά εκείνα που προέρχονται από πρόθεση (σκοπιμότητα) μειώνονται σε μια αρχή που είναι ανθρώπινη λογική ή θέληση. Επομένως δεν υπάρχει λόγος να υποθέσουμε ότι ο Θεός υπάρχει.⁴³

Μια από τις λειτουργίες της Φυσικής Θεολογίας είναι να αφαιρέσει αυτές τις αντιρρήσεις από τη θρησκευτική πίστη.

Υπάρχουν διάφορες μορφές του επιχειρήματος από το σχεδιασμό. Για παράδειγμα, μερικά εστιάζουν *στις σχεδιασμένες- ιδιότητες*· αυτοί που παραθέτουν την ανθρωπική αρχή ως ένδειξη ότι το σύμπαν είναι ιδιαίτερα φιλόξενο για τη ζωή· αυτοί που εκφράζουν το θαυμασμό για το νού μας και το σύμπαν ως καλά συντονισμένα ή ταιριαστά γο ένα για το άλλο. Αυτά είναι σημαντικά,

243-5). Αυτό είναι ένα ισχυρότερο συμπέρασμα από του Paul Davies *The Fifth Miracle* (New York: Simon and Schuster 1999), ότι *δεν έχουμε ακόμη* ανακαλύψει το νόμο· είναι στην πραγματικότητα μια άρνηση του ότι μπορούμε. Τελικά όπως πολλοί έχουν παρατηρήσει, η ανθρωπική λογική είναι δύσκολο να αποδειχτεί ότι οφείλεται σε κάποια φυσική αιτία. «Αν φυσικά αίτια έχουν καθορίσει τον τρόπο που σκέφτομαι, αν αυτές οι φυσικές συνθήκες είναι επαρκείς για μένα για να έχω κάποια πεποίθηση, τότε η σχέση μεταξύ αυτής της πεποίθησης και και οποιασδήποτε ένδειξης μπορεί να υπάρχει, είναι τελείως συμπτωματική» (Paul Hahn, *Providence*, 221). Το ενδιαφέρον είναι ότι ούτε και ο Δαρβίνος (Origin Προέλευση..., 251) αναγνώρισε ότι έπρεπε να αποκλείσει τα δύο τελευταία χάσματα. Αφού έχουν αναγνωριστεί τρία, είναι ένα σωστό θέμα έρευνας να δούμε αν υπάρχουν και άλλα.

⁴⁰ Ασφαλώς, τουλάχιστο από την πλευρά του επιστήμονα, αυτό είναι ενδεχόμενο· και σαν τέτοιο δεν μπορεί να γίνει κατανοητό παρά μόνο μέσα από μια εμπειρική διερεύνηση. Για ένα Χριστιανό θεϊστή αυτή είναι μια ιδιαίτερα κακή προσέγγιση: όπως το έθεσε ο Helm: «Δεν είναι κατάλληλο να λέμε εκ των προτέρων για το τι ο Θεός θέλει να κάνει ή δεν θέλει να κάνει με τη φυσική δημιουργία.- και όπως σε κάθε ενδεχόμενο θέμα – είναι αναγκαίο να ερευνήσουμε τι έχει κάνει ο Θεός» (*Πρόνοια [Providence]* 76).

⁴¹ Για παράδειγμα, με τέτοια λόγια όπως «το αντικείμενο ή το γεγονός φαίνεται σαν να είναι κάποιος παράγοντας η αιτία του. Δε γνωρίζω καμία μη σκόπιμη διαδικασία που θα μπορούσε να παράγει αυτό το αποτέλεσμα. Δεν επιθυμώ να αποδώσω αυτό το αποτέλεσμα σε έναν υπερφυσικό παράγοντα.»

⁴² Cf. James Barr, *Βιβλική Πίστη και Φυσική Θεολογία [Biblical Faith and Natural Theology]* (Oxford: Clarendon Press, 1993), 1-20, για μια ανασκόπηση της Φυσικής Θεολογίας στον [εννοεί 20^ο] αιώνα αυτό .

⁴³ Ακινάτης *Summa Theologiae*, I.a, 2,3

αλλά σχετικά αδύναμα. Κάποιος μπορεί να απαντήσει: «Ωραία, αν ήταν διαφορετικά, δεν θα είμαστε εδώ για να το συζητάμε.»⁴⁴

Ο Δαρβινισμός θεωρείται συχνά ότι αφαιρεί όλες τις ενδείξεις για *επιβεβλημένο – σχεδιασμό* από το βιολογικό κόσμο.⁴⁵ Αυτό συμβαίνει και με την χωρίς τελεολογία περιγραφή της εξέλιξης από την ένωση των βιολόγων (NABT)· και αυτό γιατί δεν είναι πια απλά μια θεωρία για την προέλευση οποιουδήποτε είδους, αλλά μια βιολογική θεωρία για τα πάντα. Στο κέντρο της βρίσκεται η εκ των προτέρων δέσμευση ότι δεν υπάρχουν χάσματα, και όχι η εμπειρική ανακάλυψη για την απουσία τους. Όμως η θεωρία δεν μπορεί να εξαλείψει τις εκκλήσεις για *ιδιότητες- σχεδιασμού*.

Αυτοί που θεωρούν ότι η θρησκευτική τους πίστη απαιτεί *επιβεβλημένο-σχεδιασμό* θα συμπεράνουν ότι μια εξέλιξη χωρίς τελεολογία είναι εξίσου μια ιδεολογική απειλή και ότι αφήνοντας τον πιστό με μόνες τις *ιδιότητες σχεδιασμού*, τον αφήνει σε πολύ ρηχά νερά και ότι αυτοί θα ήθελαν να γνωρίζουν ότι υπάρχουν επιχειρήματα εναντίον της εξέλιξης χωρίς τελεολογία.⁴⁶ Αυτό μας έδωσε ο Michael Behe στο βιβλίο του «*Το Μαύρο Κουτί του Δαρβίνου (Darwin's Black Box)*». Μας έδωσε την έννοια της μη αναγώγιμης περιπλοκότητας που ισχυρίζεται ότι είναι μία περίπτωση *φυσικού χάσματος lacuna naturae causä*. Λέγει:

Ο Δαρβινισμός είναι ο πιο λογικοφανής μη ευφυής μηχανισμός, όμως έχει τρομερές δυσκολίες και οι ενδείξεις που μέχρι τώρα συγκεντρώθηκαν δείχνουν ότι δεν έχει την ικανότητα να κάνει αυτό που ισχυρίζεται ότι κάνει, αυτό που οι οπαδοί του ισχυρίζονται ότι είναι. Αν οι μη ευφυείς μηχανισμοί δεν μπορούν να κάνουν τη δουλειά, τότε θα πρέπει να εστιάσουμε την προσοχή μας σε ευφυείς παράγοντες. Μέχρι σ' αυτό το σημείο μας πηγαίνει το επιχείρημα εναντίον του Δαρβινισμού, όμως οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν άλλους λόγους να πιστεύουν σε έναν προσωπικό Θεό που μπορεί να ενεργεί στην ιστορία,⁴⁷ και θα βρουν ότι το επιχείρημα για ευφυή σχεδιασμό ταιριάζει σ' αυτά που ήδη πιστεύουν. Με τις ενδείξεις που τίθενται μ' αυτόν τον τρόπο, οι ενδείξεις κατά του Δαρβινισμού μετράνε ως ενδείξεις για έναν ενεργό Θεό. . . Η ζωή είναι είτε το αποτέλεσμα μη ευφυών αιτιών ή όχι, και η ένδειξη για ενάντια στη μη ευφυή προέλευση της ζωής είναι ξεκάθαρα μια ένδειξη για τον ευφυή σχεδιασμό.⁴⁸

Υπάρχουν πολλά πλεονεκτήματα όταν διατυπώνεται το επιχείρημα μ' αυτόν τον τρόπο. Πρώτο δεν αναζητά μια μεγαλύτερη εμπειρική ένδειξη από όση μπορεί να δώσει (μια καλύτερευση στον Paley). Δεύτερον, αναγνωρίζει ότι οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν θρησκευτική πίστη για άλλους λόγους από το επιχείρημα για σχεδιασμό – αλλά μια και έχουν αυτήν την πίστη είναι λογικό για αυτούς να θέλουν μια επιστημονική θεωρία που είναι ταυτόχρονα λογική και συμβατή με την πίστη τους (ή αλλιώς η πίστη θα πρέπει να μεταβληθεί ή να εγκαταλειφθεί)⁴⁹ Και τελικά, εκθέτει την

⁴⁴ Δες John North, *Noton History of Astronomy and Cosmology* (New York: Norton, 1995), 619. Αυτό δε σημαίνει ότι δεν υπάρχει ανταπάντηση σ' αυτό· Δες William Lane Craig, "Cosmos and Creator [ο Κόσμος και ο Δημιουργός], *Origins & Design* 17, no. 2 (1996): 18 – 28, για μια ζωντανή συζήτηση. Επιπλέον αυτές οι κοσμολογικές ανησυχίες ελαττώνουν τη δύναμη των αντιρρήσεων του Hume (*Dialogue Concerning Natural Religion [Διάλογος αναφορικά με τη Φυσική Θεολογία]*, 22) για το ότι οι εμπειρίες μας είναι πολύ τοπικές για να μπορούν να εφαρμοστούν στο σύμπαν.

⁴⁵ Δες την περίφημη περιγραφή της δουλειάς του βιολόγου από το βιβλίο του Richard Dawkins *Ο Τυφλός Ωρολογοποιός* «Η βιολογία είναι η μελέτη περίπλοκων πραγματών που δίνουν την εντύπωση ότι έχουν σχεδιαστεί για κάποιο σκοπό» (και τα γράφει με σκοπό να το ανατρέψει δηλαδή δες τον υπότιτλο *Γιατί η εξέλιξη δείχνει ένα σύμπαν χωρίς σχεδιασμό*)

⁴⁶ Αυτό δεν είναι ταυτόσημο με το ότι απορρίπτουν κάθε μορφή εξελικτικής θεωρίας, πολλά εξαρτώνται στην μεταφυσική που κρύβεται πίσω από τη θεωρία.

⁴⁷ Να υποθέσω ότι ο Behe το εννοεί αναλογικά;

⁴⁸ Michael Behe, *ανασκόπηση του Robert Pennock, Πύργος της Βαβέλ. Η ένδειξη ενάντια στο Νέο Δημιουργισμό Tower of Babel, the evidence against the New Creationism*] (Cambridge MI Press, 1999) in *The Weekly Standard* (7 June 1999), 35.

⁴⁹ Πράγματι ο πιστός θα πρέπει να έρχεται αντιμέτωπος με αιτίες για να εγκαταλείψει την πίστη· και είναι πνευματικά υγιές να θυμάται τις ενδείξεις για σχεδιασμό, ιδιαίτερα σε στιγμές όταν ο ολικός σχεδιασμός του κόσμου είναι αόρατος. Ο Paley στην *Φυσική Θεολογία* του (σελ. 344-7) το γνωρίζει αυτό καλά και σχολίασε:

ουσία του θέματος: την τελεολογική θεωρία που λέγει ότι η ζωή (που περιλαμβάνει και εμάς) προέρχεται από μη ευφυείς αιτίες, αλλά δεν έχει παρουσιάσει κάποια ένδειξη που να υποστήριζε έναν τέτοιο ισχυρισμό με τις πολύ μεγάλες μεταφυσικές συνέπειες.

Ίσως ποτέ να μη γνωρίσουμε ποιος κατασκεύασε το Stonehenge, ή γιατί το έκανε, μέχρις ότου να ανακαλύψουμε και να ερμηνεύσουμε ένα κείμενο από τους κατασκευαστές του. Αυτό μας δείχνει πολύ όμορφα τα όρια του σχεδιασμού όσον αφορά τη θρησκεία. Χρειάζεται ένα κείμενο από τον Κατασκευαστή, μια ειδική αποκάλυψη για να ξεκαθαριστεί η ταυτότητα του Δημιουργού, ο χαρακτήρας του και το θέλημα του.⁵⁰ Όμως όπως το Stonehenge μας εγείρει το ερώτημα τώρα που γνωρίζουμε ότι έχει σχεδιαστεί, για ποιο σκοπό σχεδιάστηκε; Και τώρα που εμείς βλέπουμε ότι ως άνθρωποι είμαστε προϊόντα σχεδιασμού, για ποιο λόγο σχεδιαστήκαμε;

«Είναι άλλο πράγμα να δίνεις τη συγκατάβαση σου σε μια πρόταση αυτού του είδους· και άλλο πράγμα να έχεις ρουφήξει όλη του την επίδραση. Θεωρώ ότι αυτή είναι η κατάσταση, ίσως κάθε ζωντανός άνθρωπος μπορεί να έχει μια συγκεκριμένη τροχιά σκέψης, στην οποία το μυαλό του γλιστράει και πέφτει, όταν χαλαρώνει από τις εντυπώσεις και τις ιδέες που περιστασιακά τον ενθουσιάζουν: ίσως, επίσης, η σειρά των σκέψεων για τις οποίες μιλάμε εδώ, περισσότερο από κάθε άλλο πράγμα, καθορίζει τον χαρακτήρα. Επομένως, είναι απόλυτη συνέπεια αυτού του γεγονότος να ρυθμίζεται σωστά η συγκρότηση μας... Κατά μια ηθική άποψη δεν θα είμαι, κατά τη γνώμη μου, αντίθετος, όταν λέω, ότι αν μια πορεία σκέψης είναι πιο επιθυμητή από μια άλλη, είναι αυτή που θεωρεί τα φαινόμενα της φύσης με σταθερή αναφορά σε έναν υπέρτατο ευφυή δημιουργό. Για να γίνει αυτό ως κανόνας, τα συνηθισμένα συναισθήματα των μυαλών μας, θα πρέπει να είναι ότι έχουμε θέσει τα θεμέλια για όλα όσα αφορούν τη θρησκεία. Ο κόσμος από εκείνη τη στιγμή γίνεται ναός, και η ίδια η ζωή γίνεται μια συνεχής πράξη λατρείας. Η αλλαγή δεν είναι λιγότερο από αυτό: αυτό ενώ προηγουμένως ο Θεός ήταν σπάνια στις σκέψεις μας, δεν μπορούμε πλέον να κοιτάζουμε τίποτα χωρίς να αντιλαμβανόμαστε τη σχέση του με αυτόν". Ο McPherson, το επιχείρημα από το σχέδιο (σελ.12-3), επισημαίνει ότι ο Καντ είδε επίσης αυτό ως αξία.

⁵⁰ Θεολογικά μια από τις λειτουργίες των θαυμάτων ήταν να δώσει αυθεντία στους αγγελιοφόρους που έστειλε ο Θεός για να μεταφέρουν αυτήν την αποκάλυψη.